

TÜRKİYE'DE YARATICI DRAMA ALANINDA YAPILMIŞ TEZLERE YÖNELİK BETİMSSEL BİR ANALİZ

Şükran CALP*
Merve Gül SEÇGİN**

ÖZ

Bu araştırma, yaratıcı dramayla ilgili akademik çalışmaların belirli kriterlere göre incelenmesi ve tanımlayıcı bir boyutta değerlendirilmesi şeklinde tasarlanmıştır. Araştırmanın amacı, Türkiye'de yaratıcı drama alanında hazırlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerini, (1) tezin türü, (2) tezin yayınlandığı yıl, (3) tezde kullanılan yöntem, (4) veri toplama aracı, (5) katılımcılar, (6) yaratıcı dramanın ilişkilendirildiği değişkenler, (7) yaratıcı dramanın etkisinin araştırıldığı dersler açısından incelemektir. Bu yönüyle çalışmada betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında, YÖK Ulusal Tez Merkezi tarama sayfası kullanılarak "yaratıcı drama" anahtar kelimesiyle tarama yapılmıştır. Tarama sonucunda 2017 yılına kadar yapılmış 176 teze ulaşılmıştır. Erişim kısıtlaması olan 25 tez araştırma kapsamından çıkarılmış, kalan 151 tez pdf dosyası şeklinde kayıt altına alınıp analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, yaratıcı drama ile ilgili yapılan tezlerin büyük kısmının yüksek lisans tezleri olduğu ve drama konulu tez yazmada 2004 yılından itibaren bir artışın söz konusu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yaratıcı dramayla ilgili yapılan çalışmalarda en çok kullanılan araştırma yöntemi nicel araştırma yöntemi olup veri toplama aracı olarak en fazla ölçek tercih edilmiştir. Tezlerde yaratıcı drama birçok değişkenle ilişkilendirilmiştir. Bu değişkenlerden öne çıkanlar, "akademik başarı" ve "tutum" olmuştur. Yaratıcı drama yönteminin etkisinin araştırıldığı dersler arasında Fen ve Teknoloji, en çok incelenen ders olma özelliğini taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcı drama, yüksek lisans tezi, doktora tezi, tez tarama, betimsel analiz

A DESCRIPTIVE ANALYSIS OF THESES DONE ABOUT CREATIVE DRAMA IN TURKEY

ABSTRACT

This research is designed as an examination of academic studies on creative drama according to certain criteria and an evaluation in a descriptive dimension. The aim of the research is to examine master's and doctoral theses prepared in the field of creative drama in Turkey in terms of various variables. These variables are: (1) the type of the thesis, (2) the year the thesis was published, (3) the method used in the thesis, (4) the data collection tool, (5) participants, (6) the variables associated with creative drama, (7) lessons examining the impact of creative drama. Descriptive analysis method was used in this study. Within the scope of the research, the search page of the National Thesis Center of Higher Education Institution was searched with the keyword "creative drama". As a result of the search, 176 theses written until 2017 were reached. 25 theses with restricted access were excluded from the scope of the research and the remaining 151 theses were recorded as pdf files and analyzed. As a result of the analysis made, it is concluded that most of the theses on creative drama are master's theses and that there is an increase in thesis writing on drama since 2004. The most widely used research method in the studies about creative drama is the quantitative research method and the scales are the most preferred data collection tool. In the theses, creative drama is associated with many variables. The most commonly used variables are "academic achievement" and "attitude". Science and Technology, which is one of the courses in which the effect of creative drama method is investigated, is the most frequent studied course.

Keywords: Creative drama, master's thesis, doctoral thesis, thesis review, descriptive analysis

* Sorumlu yazar. Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, demetsukran_calp@hotmail.com

** Yüksek lisans öğrencisi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı

GİRİŞ

Yaratıcı drama bireye, hareketlerin, duyuların, dilin, düşüncenin, iletişim ve duyguların bir araya getirildiği bir sentez sunar. Bu da dramanın en önemli yararlarından biridir. Bir diğer özelliği ise kişiye empati becerisini kazandırması ve onu etrafındakilere karşı daha duyarlı kılmasıdır. Dramadaki yaratıcı süreçlerin sonunda kişi, kendinin saklı kalmış yeteneklerini keşfeder, kendini tanır, en verimli, mutlu, zevkle çalışabileceği, kendine ve topluma faydalı olabileceği, doğru ve sağlıklı kararlar alabileceği alanı seçer. Böylelikle öz güveni gelişmiş, başkalarıyla çalışabilme düsturunu kazanmış, demokratik ve çağdaş bir insan haline gelir (MEB, 2013).

Yaratıcı dramanın Türkiye’deki gelişimi, İsmail Hakkı Baltacıoğluna kadar uzanır. Bu da Cumhuriyetin ilk yıllarına denk gelmektedir. İsmail Hakkı’nın “okulda tiyatro” anlayışı daha öncelerden kullanılan “dramatizasyon” tekniğine yenilikler getirmiştir. Fakat modern anlamda yaratıcı dramanın ele alınması 1980’li yılları bulmaktadır. Okul ortamında kalıcı bilgi; dayanışmanın, paylaşmanın, işbirliğinin olduğu aktif ve katılımcı bir öğrenme ikliminde edinilir, işlenir ve inşa edilir. İşte drama, bu temel düşünceye hizmet eden en etkili yöntemlerden biri olarak görülmektedir. Başlı başına bir disiplin olmasının yanı sıra aynı zamanda etkili bir yöntem olması, dramayı, eğitim amaçlı kullanmayı mümkün kılmaktadır (Calp, Şahin, Bulut, Kuşdemir, 2016). Yaratıcı drama zihinsel becerilerin ve kişilik özelliklerinin geliştirilmesinde temel eğitim modeli olması yönüyle de önemlidir. Yaratıcı dramada yapılan etkinliklerde katılanların düşünceleri ekseninde hareket edilmesi, yaratıcı dramanın insanların duygu ve düşüncelerine değer verdiğinin bir göstergesidir.

Çocukların kendiliğinden ortaya çıkan oyunlarından ilham alan drama, katılanların sanatsal duyarlılığını bununla birlikte kişinin kendi, başka insanlar ve dünya hakkındaki farkındalığını artıran, hayal gücünün gelişmesini sağlayan bir öğrenme yöntemidir (MEB, 2013). Yaratıcı dramanın özü çocuk oyunlarıdır ve oyun, öğrenmenin en doğal yollarından biridir. Yaratıcı drama günümüzde çağdaş bir yapıya bürünmüştür. Bundan dolayı dramatizasyon, rol oynama, okul oyunu, okul tiyatrosu ve özellikle de oyun gibi kavramlardan oldukça farklıdır. Ancak yaratıcı drama bu kavramları da önemli ölçüde kapsamaktadır (Adıgüzel, 2006).

Yaratıcı drama, eğitim için ilk kez 19. yüzyılın sonunda İngiltere’de uygulanmıştır. John Dewey, Peter Slade ve Brian Way gibi isimler yaratıcı drama konusunda görüşlerini bildirmişlerdir. Bu isimlerden biri olan Dorothy Heathcote ise yaratıcı dramanın tanımına ve yaratıcı dramada öğretmenin rolüne yeni bir yorum getirmiştir (Öztürk, 2001).

Yaratıcı dramanın eğitim çalışmalarının içindeki yeri ve önemi her geçen gün artmaktadır. Öğretmenler yaratıcı drama yöntemini birçok derste çeşitli konuların anlatımında kullanırken, drama alanında eğitim veren birçok kuruluş da yaratıcı dramaya yönelik kurslar düzenleyip insanları bu konuda yetkin hale getirmek için uğraşmaktadır.

Akademik camia ise çok sayıda tez konusuna ve araştırmaya yaratıcı dramayı dahil ederek, yaratıcı dramanın eğitimin niteliği üzerindeki etkisini ortaya koymayı hedefleyen çalışmalar yapmaktadır (Aykaç ve Adıgüzel, 2011; Akdemir ve Karakuş, 2016; Nayci ve Adıgüzel, 2017; Bayramoğlu ve Başbuğ, 2018; Dereli, 2018; Tezer, Güldal Kan ve Baş, 2019; Aytaş ve Özcan, 2019). Yaratıcı drama ile ilgili YÖK Ulusal Tez Merkezinde kayıtlı ilk tez çalışması, Ömeroğlu’na ait olan (1990) doktora çalışmasıdır. Buna paralel olarak yaratıcı drama alanında var olan araştırmaları içerik açısından inceleyen çalışmalar da yapılmaya devam edilmektedir (Toraman, 2015; Akdemir, 2016).

Bu çalışmada dramanın eğitim çalışmaları içindeki ağırlığı ve öneminin artmasından hareketle bir durum tespiti yapılmaya çalışılmıştır. Akademik çalışmalarda dramayla ilgili nelere yoğunlaşıyor, hangi konulara dikkat çekiliyor, drama hangi değişkenlerin yordayıcısı olarak tayin ediliyor, daha çok hangi düzeyde ve kimlerle çalışılıyor, gibi sorulara cevap aranmıştır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Türkiye’de yaratıcı drama alanında hazırlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerini, (1) tez türü, (2) tezin yayınlandığı yıl, (3) tezde kullanılan yöntem, (4) veri toplama aracı, (5)

katılımcılar, (6) yaratıcı dramının ilişkilendirildiği değişkenler ve (7) yaratıcı dramının etkisinin araştırıldığı dersler açısından incelemek ve bu tezlerle ilgili organize edilmiş bir yapıyı gözler önüne sermektir.

YÖNTEM

Bu araştırma, bir konu merkeze alınarak yapılan çalışmaların ele alınıp, tanımlayıcı bir boyutta değerlendirilmesi şeklinde tasarlanmış tarama modelinde bir çalışmadır. Bu yönüyle çalışmada nitel araştırma modeliyle doküman incelemesi yapılmış, veri analizi için ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

Verilerin Toplanması

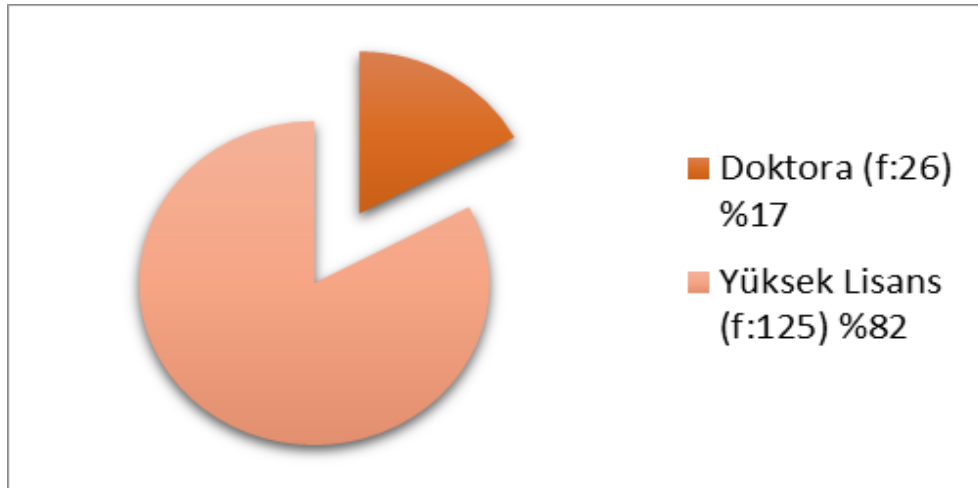
Bu araştırmada veri toplama süreci şu şekilde yürütülmüştür:

- YÖK Ulusal Tez Merkezi elektronik tarama sayfası kullanılarak “yaratıcı drama” anahtar kelimesiyle tarama yapılmıştır. Tarama sonucunda 1990-2017 yılları arasında yapılmış 176 teze ulaşılmıştır.
- Erişim kısıtlaması olan 25 tez ayıklanmış, kalan 151 tez pdf dosyası şeklinde kayıt altına alınmıştır.
- Tezler için indirilme sırasına göre T1, T2, T3... şeklinde kod adı kullanılmıştır.
- Tezleri incelemek için (1) tezin türü, (2) tezin yayınlandığı yıl, (3) yöntem, (4) veri toplama aracı, (5) katılımcılar, (6) yaratıcı dramının ilişkilendirildiği değişkenler, (7) tutum ve akademik başarı bağlamında yaratıcı drama yönteminin etkisinin araştırıldığı dersler şeklinde alanlar tespit edilmiştir.
- Tezler söz konusu inceleme alanlarına dikkat edilerek iki araştırmacı tarafından da derinlemesine okunmuş, gerekli notlar çıkarılmış ve bazı inceleme alanları için kod ve kategoriler oluşturulmuştur.
- Bazı inceleme alanları için oluşturulan kod ve kategoriler, nitel araştırma alanında uzman iki akademisyen tarafından incelenmiş, onlardan gelen dönüt ve düzeltmeler doğrultusunda yeniden değerlendirilmiştir.
- Bulgular rapor haline getirilmiştir.

BULGULAR

Tezlerin Türüne İlişkin Bulgular

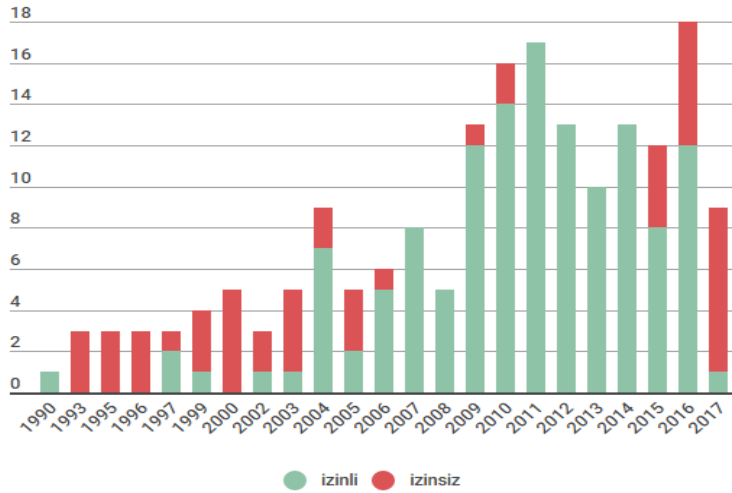
Yaratıcı drama alanıyla ilgili tezler türlerine göre yüksek lisans ve doktora tezi olarak ayrılmaktadır.

Grafik 1. Yaratıcı Dramayla İlgili Yapılan Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı

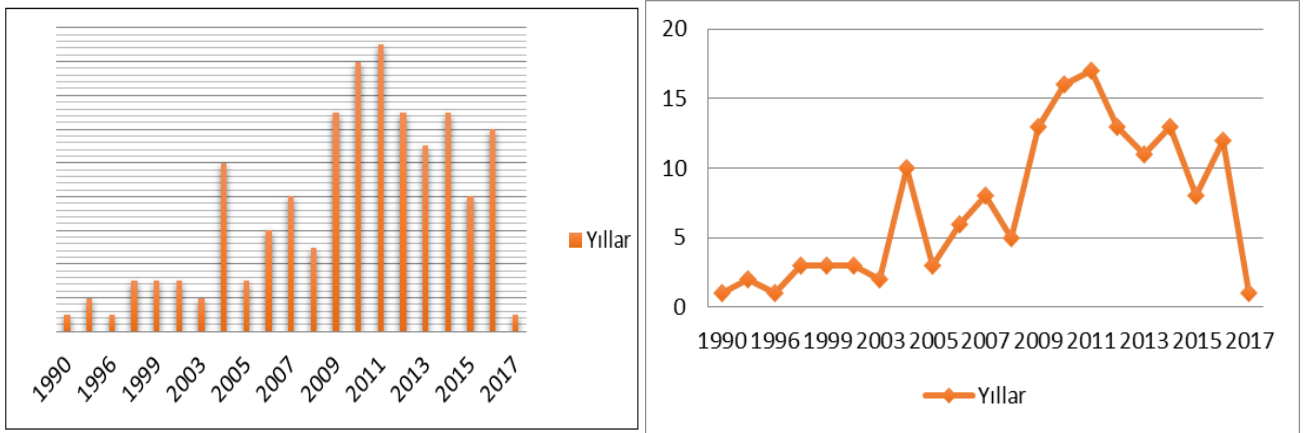
Grafik 1'e göre YÖK'ün Ulusal Tez Merkezi sayfasında erişime açık bulunan yaratıcı dramayla ilgili 151 araştırmanın 125'ini (%82) yüksek lisans tezleri, geriye kalan 26 (%17) tanesini ise doktora tezleri oluşturmaktadır.

Tezlerin Tamamlanma Yılına İlişkin Bulgular

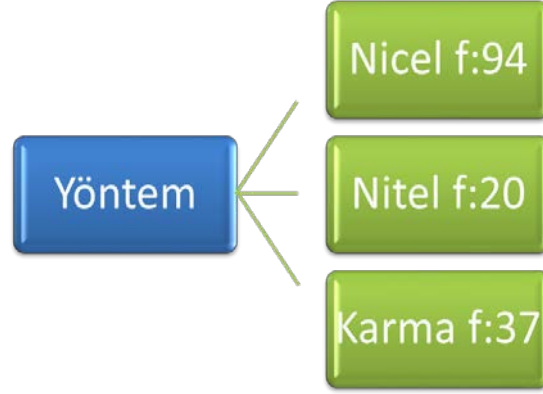
Grafik 2. Yaratıcı Dramayla İlgili Yapılan Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 2’ye göre her sütunun altında yer alan yeşil renk, yaratıcı drama ile ilgili hazırlanan 176 tezden erişimine izin verilenlere; kırmızı renk ise erişime izin verilmeyenlere işaret etmektedir. Grafığe göre en çok tez 2016 yılında hazırlanmıştır (f:18). Tezlerin 17’si 2011 yılına, 16’sı 2010 yılına, 13’ü 2009 yılına, 13’ü 2012 yılına, 13’ü 2014 yılına, 10’u 2013 yılına, 9’u 2004 yılına, geri kalan 67’si ise diğer yıllara aittir.

Grafik 3. Yaratıcı Dramayla İlgili Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

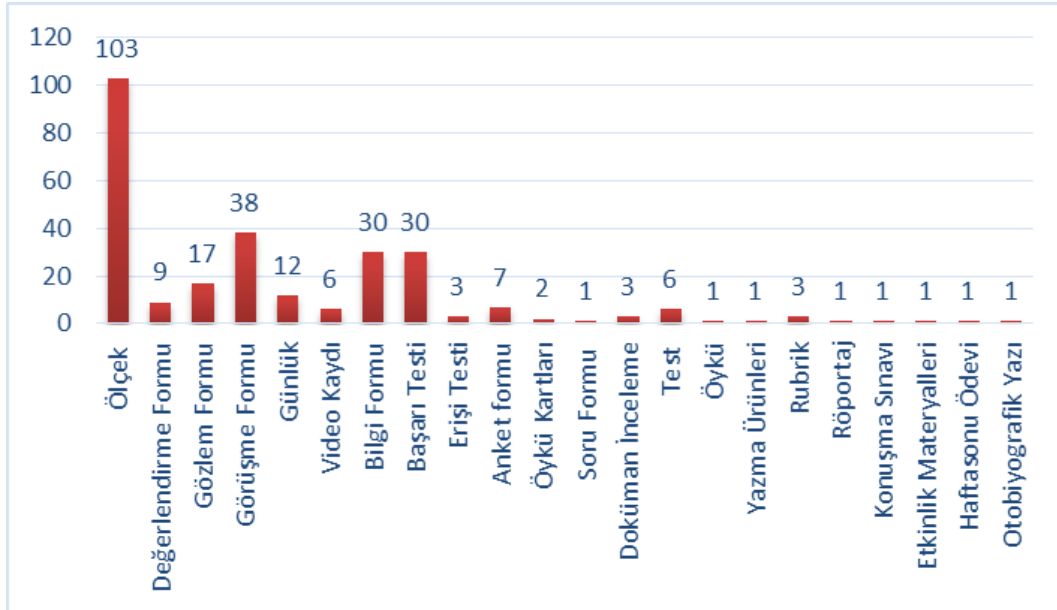
Grafik 3’e göre YÖK Ulusal Tez Merkezi tarama sayfasında bulunan ve erişime açık olan yaratıcı dramayla ilgili 151 araştırmanın; 17’si 2011 yılına, 16’sı 2010 yılına, 13’ü 2009 yılına, 13’ü 2012 yılına, 13’ü 2014 yılına, 12’si 2016 yılına, 11’i 2013 yılına, 10’u 2004 yılına, geri kalan 46 tez ise diğer yıllara dağılmıştır. Grafikte görüldüğü üzere yaratıcı drama ile ilgili yapılan çalışmalarda son yıllara doğru bir artış görülmektedir. Bununla birlikte 2017 yılında hazırlanan tez sayısındaki belirgin azalmanın, daha çok erişime kapalı tezlerden dolayı olduğu düşünülmektedir.

Tezlerin Yöntemine İlişkin Bulgular**Şekil 1.** Yaratıcı Dramayla İlgili Yapılan Tezlerin Yöntemleri

Şekil 1’den elde edilen verilere göre, yaratıcı dramayla ilgili yapılan tezlerde yöntem olarak en fazla nicel araştırma yöntemi tercih edilmiştir (f: 94, % 62). İkinci sırada 37 (% 25) tezde yöntem olarak tercih edilen karma yöntem yer almıştır. Tezlerde en az tercih edilen yöntem ise nitel araştırma yöntemi olmuştur (f: 20, % 13).

Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Aracına İlişkin Bulgular

İncelenen tezlerde çeşitli veri toplama araçları kullanılmıştır. Kategoriler, veri toplama aracına ilişkin tezde geçen adlandırmalara aynıyla sadık kalınarak oluşturulmuştur.

Grafik 4. Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçları

Grafik 4’e göre, yaratıcı dramayla ilgili yapılan tezlerde veri toplama aracı olarak en çok ölçekler tercih edilmiştir (103). İkinci sırada görüşme formu yer almıştır (38). Bilgi formu ve başarı testi 30 tezde veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. 17 tezde gözlem formundan yararlanılırken, 12 tezde günlük kullanılmıştır. 9 tezde değerlendirme formu kullanılmıştır ve tezlerin 7’sinde ise anket formundan faydalanılmıştır. 6 tezde video kaydı kullanılırken 6 tezde de testler veri toplamak için kullanılmıştır. 3 tezde ise doküman incelemeye başvurulmuştur. 3 tezde rubrik kullanılmıştır. 2 tezde öykü kartlarından faydalanılmıştır. 1 tezde soru formu, 1 tezde öykü, 1 tezde, yazma ürünleri, 1 tezde konuşma sınavı, 1 tezde röportaj, 1 tezde etkinlik materyalleri, 1 tezde hafta sonu ödevi ve 1 tezde de otobiyografik yazı kullanılmıştır.

Tablo1. Yaratıcı drama ile ilgili yapılan tezlerde kullanılan ölçekler

<i>Ölçeği Geliştiren</i>	<i>Ölçeğin İsmi</i>	<i>Ölçeği Uyarlayan</i>	<i>F</i>
<i>Özer, 2004</i>	<i>Demokratik Tutum Ölçeği</i>		<i>1</i>
<i>Kovacs, 1981</i>	<i>Çocuklar İçin Depresyon Ölçeği (ÇDÖ)</i>	<i>Öy,1990</i>	<i>1</i>
<i>Torrance, 1996</i>	<i>Torrance Yaratıcı Düşünme Testi</i>	<i>Belirtilmemiş</i>	<i>4</i>
<i>Geban vd., 1994</i>	<i>Fen Bilgisi Tutum ölçeği</i>		<i>2</i>
<i>Piers ve Harris, 1960</i>	<i>Piers-Harris Çocuklar İçin Öz-Kavram Ölçeği</i>	<i>Çataklı ve Öner, 1985</i>	<i>1</i>
<i>Atan, 2007</i>	<i>Grafik Tasarımı Tutum Ölçeği</i>		<i>1</i>
<i>Walker – McConnel, 1995</i>	<i>Sosyal Yeterlik ve Okul Uyum Ölçeği</i>	<i>Uz Baş, 2003</i>	<i>1</i>
<i>Sparrow vd., 1996</i>	<i>Vineland Sosyal Duygusal Erken Çocukluk Ölçeği</i>	<i>Ceylan, 2009</i>	<i>1</i>
<i>Gardner, 1992</i>	<i>İşitsel Muhakeme ve İşlem Becerileri Testi</i>	<i>Erbay, 2009</i>	<i>1</i>
<i>Öner-Koruklu, 1998</i>	<i>Çatışma Çözme Davranışı Belirleme Ölçeği (CCDBO)</i>		<i>1</i>
<i>Spielberger vd., 1980 -1983</i>	<i>Sürekli Öfke-Öfke Tarz Ölçeği (SOOTO)</i>	<i>Özer, 1994</i>	<i>2</i>
<i>Buss -Perry, 1992</i>	<i>Saldırganlık Ölçeği</i>	<i>Can, 2002</i>	<i>1</i>
<i>Rest, 1979</i>	<i>Ahlaki Yargı Envanteri</i>	<i>Akkoyun, 1987</i>	<i>1</i>
<i>Ennis ve Millman, 1985</i>	<i>Cornell Eleştirel Düşünme Testi Düzey X</i>	<i>Yağmur vd., 2010</i>	<i>1</i>

<i>Akçamete ve Avcioğlu, 2005</i>	<i>Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği</i>		2
<i>Yıldırım, 2008</i>	<i>Yaratıcı Drama Yeterlilik Anketi</i>		1
<i>Aykaç, 2011</i>	<i>Konuşma Becerisi Puanlama Anahtarı</i>		1
<i>Sever, 2004</i>	<i>Kompozisyon Değerlendirme Ölçeği</i>		1
<i>Ersan ve Balcı, 1998</i>	<i>İletişim Becerileri Envanteri</i>		1
<i>Bakan ve Büyükbeş, 2004</i>	<i>İş Tatmin Ölçeği</i>		1
<i>Nalçacı vd., 2012</i>	<i>Çevresel Farkındalık Ölçeği</i>		1
<i>Bergil, 2010</i>	<i>Yabancı Dil Öğretimine Yönelik Tutum Ölçeği</i>		1
<i>Burns, Okey ve Wise, 1982</i>	<i>Bilimsel Süreç Becerileri Ölçeği</i>	<i>Aşkar ve Geban, 1989</i>	1
<i>Hu ve Adey, 2002</i>	<i>Bilimsel Yaratıcılık Ölçeği</i>	<i>Aktamış, 2007</i>	1
<i>Yıldız vd., 2009</i>	<i>Bilişüstü Ölçeği</i>		2
<i>İsrael, 2007</i>	<i>Özdüzenleme Ölçeği</i>		1
<i>Bayrakçı, 2007</i>	<i>Yazarı Tarafından Kullanılan Ölçeğin Adı Belirtilmemiş</i>		1
<i>Zayimoğlu, 2006</i>	<i>Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği</i>		1
<i>Yıldırım, 2008</i>	<i>Öğretmenlere Yeterlik Düzeyleri İle İlgili Uygulanan Ölçek</i>		1
<i>Kılıçaslan, 2010</i>	<i>Değerlendirme Ölçeği</i>		1
<i>Fenli, 2010</i>	<i>Yaratıcı Drama Tutum Ölçeği</i>		1
<i>Garder, 1985</i>	<i>Tutum Motivasyon Testi Aküsü (AMTB)</i>		1
<i>Çöme, 2011</i>	<i>Eğitimde Yaratıcı Drama Etkinliklerine Yönelik Tutum Ölçeği</i>		1
<i>Keyik, 2011</i>	<i>Yazarı Tarafından Kullanılan Ölçeğin Adı Belirtilmemiş</i>		1

<i>Güven ve Özbek, 2006</i>	<i>İlköğretim Öğrencilerine Yönelik Öğrenme Stili Envanteri</i>		1
<i>Adıgüzel, 2006</i>	<i>Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutum Ölçeği</i>		1
<i>Debrelı, 2011</i>	<i>Matematik Tutum Ölçeği</i>		1
<i>Zeytin, 2006</i>	<i>Fransızca Konuşmaya Yönelik Tutum Ölçeği</i>		1
<i>Nuhoğlu, 2008</i>	<i>Fen ve Teknoloji Dersine Yönelik Tutumları Belirleme Ölçeği</i>		1
<i>Aşkar, 1986</i>	<i>Matematiğe Yönelik Tutum Ölçeği (MAS)</i>		1
<i>Taşlıdere, 2007</i>	<i>Manyetik Alan Konusuna Yönelik Tutum Ölçeği (MAKTÖ)</i>		1
<i>Serin vd., 2010</i>	<i>Çocuklar İçin Problem Çözme Envanteri (ÇPÇE)</i>		1
<i>Riggio, 1986</i>	<i>Sosyal Beceri Envanteri (SBE)</i>	<i>Yüksel, 1998 Selçuk,</i>	2
<i>Selçuk, 1988</i>	<i>Kendini Açma Envanteri</i>		1
<i>Facione ve Facione, 1992</i>	<i>Kaliforniya Eleştirel Düşünme Becerileri Testi (KEDBT)- Form 2000</i>	<i>Saçlı, 2013</i>	1
<i>Facione ve Facione, 1992</i>	<i>Kaliforniya Eleştirel Düşünme Eğilimleri Ölçeği (KEDEÖ)</i>	<i>Kökdemir, 2003</i>	2
<i>Nuhoğlu, 2008</i>	<i>İngilizce Dersine Yönelik Tutum Ölçeği</i>	<i>Kadan, 2013</i>	1
<i>Keller ve Subhiyah, 1987</i>	<i>Motivasyon Ölçeği (MÖ)</i>	<i>Acar, 2009</i>	1
<i>Raudsepp, 1977</i>	<i>“Ne Kadar Yaratıcısınız?” Ölçeği</i>	<i>Çoban, 1999</i>	1
<i>Güenalp, 2007</i>	<i>Özgüven Gözlem Listesi</i>		1
<i>Otrar ve Çöme, 2011</i>	<i>Eğitimde Yaratıcı Drama Etkinliklerine Yönelik Tutum Ölçeği (EYDEYTÖ)</i>		1
<i>Çalışkan ve Sağlam, 2012</i>	<i>Hoşgörü Eğilim Ölçeği</i>		1

<i>Edelbrock, 1981</i>	<i>6-18 Yaş Çocuk ve Gençler İçin Davranış Değerlendirme Ölçeği</i>	<i>Dümenci vd., 2004</i>	<i>1</i>
<i>Can vd., 2009</i>	<i>Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlik Algısı Ölçeği</i>		<i>2</i>
<i>Taşlıdere, 2002</i>	<i>Mekaniğe Karşı Tutum Ölçeği</i>	<i>Yılmaz, 2006</i>	<i>1</i>
<i>Gözütok, 1995</i>	<i>Demokratik Tutum Ölçeği</i>		<i>2</i>
<i>Gültekin, 2014</i>	<i>Sosyal -Duygusal Davranışları Değerlendirme Ölçme Aracı</i>		<i>1</i>
<i>Stoiber vd., 1998</i>	<i>Kaynaştırma Hakkında Düşüncelerim Ölçeği</i>	<i>Dalğar, 2011</i>	<i>1</i>
<i>Yurt, 2008</i>	<i>Beslenme-Egzersiz Davranış Ölçeği</i>		<i>1</i>
<i>Yurt, 2008</i>	<i>Beslenme- Egzersiz Tutum Ölçeği</i>		<i>1</i>
<i>Doğanay ve Sarı, 2004</i>	<i>Demokratik Değerlere Bağlılık Ölçeği</i>		<i>1</i>
<i>Umay, 2002</i>	<i>Matematik Öz-Yeterlik Algısı Ölçeği</i>		<i>1</i>
<i>Bower, 2012</i>	<i>Çocuk Prososyallik Ölçeği</i>	<i>Bağcı, 2015</i>	<i>1</i>
<i>Çelik, 2013</i>	<i>Duygu ve Düşüncelere Saygı, Hoşgörü Tutum Ölçeği</i>		<i>1</i>
<i>Houghton ve Neck, 2002</i>	<i>Öz Liderlik Ölçeği</i>	<i>Tabak vd.</i>	<i>1</i>
<i>Tuan vd., 2005</i>	<i>Öğrencilerin Fen Öğrenimine Yönelik Motivasyon Ölçeği</i>	<i>Yılmaz ve Çavaş,</i>	<i>1</i>
<i>Chen ve Starasto, 2000</i>	<i>Kültürlerarası Duyarlılık Anketi</i>		<i>1</i>
<i>Kember vd., 2000</i>	<i>Yansıtıcı Düşünme Düzeyini Belirleme Ölçeği</i>	<i>Çiğdem ve Kurt</i>	<i>1</i>
<i>Aydoslu, 2005</i>	<i>İngilizce Dersine Yönelik Tutum Ölçeği</i>		<i>1</i>
<i>Özmenteş, 2005</i>	<i>Müzik Dersine İlişkin Tutum Ölçeği</i>		<i>1</i>

<i>Dunn ve Dunn, 1989</i>	<i>Marmara Öğrenme Stilleri Ölçeği</i>	<i>Şimşek, 2007</i>	<i>1</i>
<i>Gencel, 2006</i>	<i>Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği</i>		<i>1</i>
<i>Kapkıran, 2006</i>	<i>4-6 Yaş Sosyal Beceri Ölçeği</i>		<i>1</i>
<i>Küçükkaragöz ve Kocabaş, 2012</i>	<i>Çocuklar İçin Duygusal Zeka Ölçeği</i>		<i>1</i>
<i>Balcı, 1996</i>	<i>İletişim Becerileri Envanteri</i>		<i>1</i>
<i>Chekk ve Buss, 1981</i>	<i>Utangaçlık Ölçeği</i>	<i>Güngör, 2001</i>	<i>1</i>
<i>Rathus ve Nevid, 1977</i>	<i>Rathus Atılganlık Envanteri</i>	<i>Voltan, 1980</i>	<i>1</i>
<i>Susar, 2009</i>	<i>Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeği</i>		<i>1</i>
<i>Schraw ve Dennison, 1994</i>	<i>Bilişüstü Farkındalık Ölçeği</i>	<i>Demirsöz, 2010</i>	<i>1</i>
<i>Yılmaz, 2010</i>	<i>Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Öğrenci Tutum Ölçeği</i>		<i>1</i>
<i>Demirtaş, 2009</i>	<i>Değer Analiz Ölçeği</i>		<i>1</i>
<i>Zeytin, 2006</i>	<i>İngilizce Konuşmaya İlişkin Tutum Ölçeği</i>		<i>1</i>
<i>Bilen, 1995</i>	<i>Müzik Tutum Ölçeği</i>		<i>1</i>
<i>Okvuran, 2000, 1996</i>	<i>Yaratıcı Drama Tutum Ölçeği</i>		<i>2</i>
<i>Akçamete ve Avcıoğlu, 1999</i>	<i>Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği</i>		<i>1</i>
<i>Baykul, 1990</i>	<i>Matematik Tutum Anketi</i>		<i>1</i>
<i>Üstündağ, 1997</i>	<i>Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Dersine İlişkin Tutum</i>		<i>1</i>

Tablo 1’de yaratıcı drama konulu tezlerde kullanılan tüm ölçeklerin isimlerine yer verilmiştir. Bu ölçeklerin birçoğunun dramayla değil farklı alanlarla ilgili olduğu görülmektedir. Tablo incelendiğinde en çok çeşitli adlarla tutum ölçeklerinin tercih edildiği dikkat çekmektedir (f: 27). Torrance Yaratıcı Düşünme Testi 4 tezde kullanılmıştır.

Hazırlanan Tezlerin Katılımcı Dağılımına İlişkin Bulgular

YÖK Ulusal Tez Merkezi tarama sayfasında bulunan yaratıcı drama ile ilgili 151 teze ait katılımcı dağılımı incelendiğinde en çok öğrencilerle çalışıldığı görülmektedir. Tezlerin 40’ının katılımcısı ortaokul öğrencilerinden oluşmaktadır. İkinci sırada en çok ilkökul öğrencileriyle çalışılmıştır (f:29). 26 tezin çalışma grubunu üniversite öğrencileri oluşturmuştur. 12 araştırmanın çalışma grubunu okulöncesi öğrencileri oluştururken, 10 çalışmada öğretmenlerle çalışılmıştır. Tezlerin çalışma grubuna ilişkin veriler Tablo 2 de gösterilmiştir.

Tablo 2. Hazırlanan tezlerdeki katılımcı dağılımı

Okul Düzeyi	Σf	f
Okul Öncesi	12	12
İlkokul	29	3
	40	7
	19	19
	8	8
Ortaokul	6	11
	26	12
	1	7
	6	6
Lise	1	2
	10	1
	6	1
	8	2
Üniversite	1	3
	10	3
	6	4
	3	4
Yüksek Lisans öğrencileri	1	1
Öğretmenler	10	10
Yetişkinler	6	6
Yöneticiler	3	3
Çocuklar	3	3
İşitme engelli öğrenciler	1	1
Öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler	1	1
Polis akademisi öğrencileri	1	1
Zihinsel engelli bireyler	1	1
Müze çalışanları	1	1
Diğer	8	8

Tablo 2’den elde edilen verilere göre ilkokul öğrencilerinden en çok 4. sınıf öğrencileri ile çalışılmıştır (f: 19). İkinci sırada 3. Sınıflar (f: 7) yer alırken 1. sınıflarla hiç çalışılmadığı görülmüştür. Ortaokul öğrencilerinde ağırlık 7. (f: 12) ve 6. (f: 11) sınıflardadır. Lise öğrencilerinin katılımcı olduğu 6 tez çalışması yapılmıştır. Sınıf ekseninde bakıldığında ise 11. sınıflarla yaratıcı drama ile ilgili incelenen tezlerde hiçbir çalışmaya denk gelinmemiştir. Üniversite öğrencileriyle çalışılan tezlerin 8 tanesinde ise sınıf belirtilmemiştir. Tezlerin 6’sında lise öğrencileri, diğer 6’sında “yetişkinler” katılımcı olarak seçilmiştir. 3 araştırma da ise yaş ya da sınıf belirtilmeksizin katılımcıları, “çocuklar” oluşturmuştur. Tezlerden 1’inde katılımcı olarak yüksek lisans öğrencilerine, 1’inde polis akademisi öğrencilerine, 1’inde işitme engelli öğrencilere, 1’inde zihinsel engelli bireylere, 1’inde öğrenme güçlüğü çeken öğrencilere, 1’inde müze çalışanlarına yer verilmiştir. Tabloda “Diğer” olarak gösterilen alanda 8 tez yer almaktadır. Bu tezlerde dramatik metinler ve eğitim alanında yaratıcı dramayla ilgili yer alan basılı kaynaklar incelenmiştir. 3 tezde farklı disiplinlerde uzmanlaşmış akademisyenlerle çalışılmıştır.

Tezlerde Yaratıcı Dramayla İlişkilendirilen Değişkenlere Ait Bulgular

Yaratıcı drama, tezlerde birçok farklı alana ait değişkenle ilişkilendirilmiştir. Bu değişkenler Şekil 2 de genel isimler kullanılarak gösterilmiştir.

Şekil 2. Yaratıcı Dramayla İlişkilendirilen Değişkenler

Tezlerde yaratıcı dramanın ilişkilendirildiği değişkenler araştırmacılar tarafından şu çerçeveye ifadeler kullanılarak kategorize edilmiştir: “Dil becerisi, yabancı dile ilişkin değişkenler, düşünme becerisi, çeşitli derslere yönelik tutum, psikolojik değişkenler, öz kavramına yönelik değişkenler, akademik başarı, sosyal beceri, iletişim becerisi, değer eğitimi, sanata ilişkin değişkenler”.

Sınıflandırılmada herhangi bir kategoriye dâhil edilemeyen birbirinden bağımsız değişkenlerin oluşturduğu “diğer” kategorisi ortaya çıkmıştır. Bu kategoriler de kendi aralarında birçok alt başlığa ayrıştırılarak değişkenlerin ayrıntılı bir şekilde tasnifi sağlanmıştır. Tablo 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 ve 14’te bu tasniflere yer verilmiştir.

Tablo 3. Dil becerisine ilişkin değişkenlerin dağılımı

A. Dil Becerisine İlişkin Değişkenler (T126, T118, T113, T110, T89, T71, T49, T36, T22, T19, T18, T7)	
a. Konuşma ve / veya yazma becerisi (T18, T49, T89, T110, T113, T126, T129)	7
b. Dinleme ve / veya okuma becerisi (T19, T22, T71, T118)	4
c. Dil bilgisi becerisi (T36)	1
Toplam	12

Dil becerilerine ait değişkenler (f: 12), konuşma ve/ veya yazma becerisi (f: 7), dinleme ve/veya okuma becerisi (f:4), dil bilgisi becerisi (f:1) olarak üç grupta toplanmıştır.

Tablo 4. Yabancı dile ilişkin değişkenlerin dağılımı

B. Yabancı Dile İlişkin Değişkenler (T120, T108, T106, T105, T103, T93, T51, T31, T24)	
a. İngilizce konuşma becerisi(T120, T108, T106, T24)	4
b. Fransızca konuşmaya yönelik tutum (T51)	1
c. Yabancı dil kaygısına yönelik tutum(T105)	1
d. İngilizce konuşmaya yönelik tutum (T120)	1
e. Yabancı dilde kelime hazinesi(T103,T93, T31)	3
Toplam	9

Yabancı dile ilişkin değişkenler (f: 9) kategorisinde, İngilizce konuşma becerisi (f: 4), Fransızca konuşmaya yönelik tutum (f: 1), yabancı dil kaygısına yönelik tutum (f: 1), İngilizce konuşmaya yönelik tutum (f: 1), yabancı dilde kelime hazinesi (f: 3) alt kodları yer almaktadır.

Tablo 5. Düşünme becerisine ilişkin değişkenlerin dağılımı

C. Düşünme Becerisine İlişkin Değişkenler (T129, T101, T98, T96, T67, T65, T34, T4, T2, T1)	
10	
a. Eleştirel düşünme becerisi (T96, T65, T34)	3
b. Yaratıcı düşünme becerisi (T129, T101, T98, T67, T4, T2)	6
b.1. Sözel yaratıcılık becerisi (T4, T1)	2
c. Yansıtıcı düşünme becerisi (T96)	1
d. Problem çözme becerisi (T62, T45)	2
Toplam	10

Düşünme becerisine ilişkin değişkenler (f: 10) kategorisinde, eleştirel düşünme becerisi (f:3), yaratıcı düşünme becerisi (f: 6), sözel yaratıcılık becerisi (f: 2), yansıtıcı düşünme becerisi (f: 1), problem çözme becerisi (f: 2) alt başlıkları yer almaktadır.

Tablo 6. Psikolojik değişkenlerin dağılımı

D. Psikolojik Değişkenler (T109, T25, T8)	3
a. Öfke, saldırganlık ve çatışma çözme becerisi (T25)	1
b. Depresif belirti düzeyi (T8)	1
c. Utangaçlıkla baş etme ve atılganlıklarını geliştirme (T109)	1
Toplam	3

Psikolojik değişkenler (f:3) kategorisinde, öfke, saldırganlık ve çatışma becerisi (f:1), depresif belirti düzeyi (f:1), utangaçlıkla baş etme ve atılganlıklarını geliştirme (f:1) değişkenleri yer almaktadır.

Tablo 7. Öz kavramına ilişkin değişkenlerin dağılımı

E. Öz Kavramına İlişkin Değişkenler (T68, T57, T45, T115, T8)	5
a. Öz kavram(T8)	1
b. Benlik kavramı(T45)	1
c. Öz düzenleme(T57)	1
d. Özgüven(T68)	1
e. Bilişüstü farkındalık(T115)	1
Toplam	5

Öz kavramına yönelik değişkenler (f:5), öz kavramı (f:1), benlik kavramı (f:1), özgüven (f:1), öz düzenleme (f:1) alt başlıkları altında toplanmıştır. Kategoriler oluşturulurken, değişkenlerle ilgili tezlerde geçen adlandırmalar tezde geçen şekliyle kullanılmıştır. “Öz kavramı” ve “benlik kavramı”nın ayrı alt başlıklarda yer alma sebebi budur.

Tablo 8. Tutuma ilişkin değişkenlerin dağılımı

F. Tutuma İlişkin Değişkenler	28
a. Demokratik tutum (T115, T5)	2
b. Müze eğitimi/ müzeye karşı tutum (T27)	1
c. Yaratıcı drama yöntemine yönelik tutum(T128, T127, T125, T111, T94, T87, T81, T76,	8
d. Yaratıcı yazmaya yönelik tutum(T113)	1
e. Derse yönelik tutum (T133, T131, T123, T116, T100, T96, T94, T77, T66, T61, T56,	16
T48, T29, T15, T10, T4)	
☐ Fen Bilgisi dersine yönelik tutum (T94, T29, T4)	3
☐ Matematik dersine yönelik tutum (T131, T56, T48)	3
☐ Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum (T100, T15)	2
☐ Fizik dersine yönelik tutum(T77, T61)	2
☐ İngilizce dersine yönelik tutum(T96, T66)	2
☐ Grafik dersine yönelik tutum (T10)	1
☐ Görsel Sanatlar dersine yönelik tutum (T116)	1
☐ Müzik dersine yönelik tutum (T123)	1
☐ Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi dersine yönelik tutum (T133)	1
Toplam	28

Tutum ana başlığı altında şu değişkenler sınıflandırılmıştır: Demokratik tutum (f:2), müzeye karşı tutum (f:1), yaratıcı drama yöntemine yönelik tutum (f:8), yaratıcı yazmaya yönelik tutum (f:1) ve derse yönelik tutum (f:16)'dur.

Derse yönelik tutum ise, Fen bilgisi dersine yönelik tutum(f:3), Matematik dersine yönelik tutum(f:3), Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum(f:2), İngilizce dersine yönelik tutum(f:2), Grafik dersine yönelik tutum(f:1), Görsel sanatlar dersine yönelik tutum(f:1), Müzik dersine yönelik tutum(f:1), Vatandaşlık ve İnsan Hakları dersine yönelik tutum(f:1) olarak ayrılmıştır.

Tablo 9. Akademik başarıya ilişkin değişkenlerin dağılımı

G. Akademik Başarıya İlişkin Değişkenler	31
<i>a. Fen Bilgisi/ Fen ve Teknoloji Dersi Başarısı (T9, T4, T23, T34, T55, T59, T122)</i>	7
<i>b. Sosyal Bilgiler Dersi Başarısı (T5, T15, T100, T112)</i>	4
<i>c. Türkçe Dersi Başarısı (T6, T26, T117)</i>	3
<i>d. Matematik Dersi Başarısı (T11, T45, T48, T56, T86, T131)</i>	6
<i>e. Hayat Bilgisi Dersi Başarısı (T12, T76)</i>	2
<i>f. Tasarım Eğitimi Dersi Başarısı (T28)</i>	1
<i>g. Fransızca Dersi Başarısı (T51)</i>	1
<i>h. İngilizce Dersi Başarısı (T66)</i>	1
<i>ı. Sanat Eğitimi Dersi Başarısı (T74)</i>	1
<i>i. Fizik Dersi Başarısı (T77)</i>	1
<i>j. Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Dersi Başarısı (T83)</i>	1
<i>k. Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Dersi Başarısı (T133)</i>	1
<i>l. Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi Başarısı (T84)</i>	1
<i>m. Görsel Sanatlar Dersi Başarısı (T116)</i>	1
Toplam	31

Akademik başarıya (f:31) ilişkin değişkenler, Fen Bilgisi dersi başarısı (f:7), Sosyal Bilgiler dersi başarısı (f:4), Türkçe dersi başarısı(f:3), Matematik dersi başarısı (f:6), Hayat Bilgisi dersi başarısı (f:2), Tasarım Eğitimi dersi başarısı (f:1), Fransızca dersi başarısı (f:1), İngilizce dersi başarısı (f:1), Sanat Eğitimi dersi başarısı (f:1), Fizik dersi başarısı (f:1), Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi dersi başarısı (f:1), Vatandaşlık ve İnsan Hakları dersi başarısı (f:1), Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi başarısı (f:1), Görsel Sanatlar dersi başarısı (f:1) şeklinde sınıflandırılmıştır. Tablo 9’a göre en çok Matematik ve Fen dersi başarısına yönelik tez hazırlanmıştır.

Tablo 10. Sosyal beceriye ilişkin değişkenlerin dağılımı

H. Sosyal Beceriye İlişkin Değişkenler (T130, T101, T78, T73, T63, T37, T35, T20, T14, T3)	10
<i>a. Sosyal-duygusal davranışlar (T78, T20)</i>	2
<i>b. Psikososyal uyum (T73)</i>	1
<i>c. Sosyal gelişim (T101)</i>	1
Toplam	10

Sosyal beceriye ilişkin değişkenler (f:10), sosyal duygusal davranışlar (f:2), psikososyal uyum (f:1) ve sosyal gelişim (f:1) olarak sınıflandırılmıştır.

Tablo 11. İletişim becerisine ilişkin değişkenlerin dağılımı

I. İletişim Becerisine İlişkin Değişkenler (T132, T115, T107, T102, T92, T64, T53, T50, T21, T13)	10
<i>a. Kendini açma becerisi (T64)</i>	1
<i>b. Duygusal zeka becerisi(T115, T102)</i>	2
<i>c. Liderlik becerisi (T92)</i>	1
<i>d. Beden dili (T53)</i>	1
<i>e. Grup içi iletişim (T53)</i>	1
<i>f. Etkileşim örüntüleri (T45)</i>	1
Topma	10

İletişim becerisine ilişkin değişkenler (f:10), kendini açma becerisi(f:1), duygusal zeka becerisi (f:2), liderlik becerisi (f:1), beden dili (f:1), grup içi iletişim (f:1) ve etkileşim örüntüleri (f:1) şeklinde sınıflandırılmıştır.

Tablo 12. Değer eğitimine ilişkin değişkenlerin dağılımı

J. Değer Eğitimine İlişkin Değişkenler (T119, T99, T90, T88, T83, T80, T72)			7
<i>a. Hoşgörü (T90, T72, T119)</i>	<i>e. Empati ve Paylaşma (T88)</i>	<i>j. Aile Birliğine Önem verme (T119)</i>	
<i>b. Saygı (T119, T99, T90, T72)</i>	<i>f. Bilimsellik Değeri (T90)</i>	<i>l. Duyarlılık (T119)</i>	
<i>c. Demokrasi Değeri (T80, T83)</i>	<i>g. Sevgi (T119, T99)</i>	<i>m. Dürüstlük (T119)</i>	
<i>d. Dayanışma-Yardımseverlik (T119, T99, T88)</i>	<i>h. Sorumluluk (T119, T99)</i>	<i>n. Vatanseverlik (T119)</i>	
	<i>ı. Temizlik Değeri (T99)</i>		
Toplam			7

Değer eğitimine ilişkin değişkenler ana başlığı altında toplam 7 tezde 13 farklı değer işlenmiştir. Bu değerler: Hoşgörü değeri, saygı değeri, demokrasi değeri, dayanışma-yardımseverlik değeri, empati ve paylaşma değeri, bilimsellik değeri, sevgi değeri, sorumluluk değeri, temizlik değeri, aile birliğine önem verme değeri, duyarlılık değeri, dürüstlük değeri ve vatanseverlik değeri. Bu değerler arasında en çok ele alınanın, saygı, hoşgörü ve dayanışma olduğu görülmektedir.

Tablo 13. Sanata ilişkin değişkenlerin dağılımı

K. Sanata İlişkin Değişkenler (T114, T98, T74, T28, T10)		5
<i>a. Tasarım becerisi (T10, T28, T98)</i>		3
<i>b. Müziksel yaratıcılık (T114)</i>		1
<i>c. Sanata yönelik ilgi (T74)</i>		1
Toplam		5

Sanata ilişkin değişkenler başlığı altında, tasarım becerisi (f:3), müziksel yaratıcılık (f:1) ve sanata yönelik ilgi (f:1) alt başlıkları yer almaktadır.

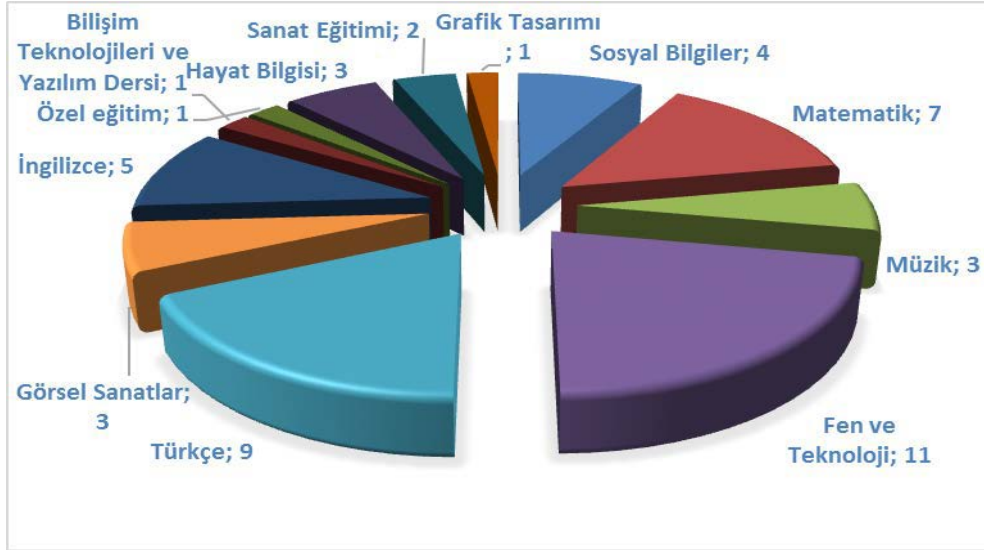
Tablo 14. “Diğer” kategorisine ait değişkenlerin dağılımı

L. Diğer		26
<i>a. Öğrenci kişilik hizmetleri (T85)</i>		1
<i>b. Öğrenme Motivasyonu (T104, T94, T66)</i>		3
<i>c. Ahlaki yargı (T32)</i>		1
<i>d. Kalıcılık/ Hatırda tutma düzeyi (T10, T11, T12, T28, T40, T55, T100, T131)</i>		8
<i>e. Matematiksel öğrenme ortamları (T33)</i>		1
<i>f. Çalışanların iş tatmin düzeyi (T53)</i>		1
<i>g. Doğa olaylarında neden-sonuç ilişkisini belirleme becerisi (T121)</i>		1
<i>ı. Yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik yeterlik (T87, T75, T42, T17)</i>		4
<i>i. Temel Hareket Becerisi (T124)</i>		1
<i>j. Çevresel farkındalık (T58, T54, T29)</i>		3
<i>k. Kültürlerarası eleştirel farkındalık (T95)</i>		1
<i>l. Matematik Öz yeterliği (T86)</i>		1
<i>m. Bilimsel yaratıcılık becerisi (T59, T57)</i>		2
<i>n. Bilimsel süreç becerileri (T62, T59, T57, T45)</i>		4
Toplam		26

Tablo 14’te herhangi bir sınıflandırmaya dâhil edilmeyen ve “diğer” isimlendirmesiyle birarada toplanan değişkenler yer almaktadır. Bunlar; öğrenci kişilik hizmetleri, öğrenme motivasyonu, ahlaki yargı, kalıcılık / hatırda tutma düzeyi, matematiksel öğrenme ortamları, çalışanların iş tatmin düzeyi, doğa olaylarında neden-sonuç ilişkisini belirleme becerisi, yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik yeterlik, temel hareket becerisi, çevresel farkındalık, kültürlerarası eleştirel farkındalık, matematik öz yeterliği, bilimsel yaratıcılık becerisi ve bilimsel süreç becerileridir.

Yaratıcı Dramanın Etkisinin Araştırıldığı Derslere Ait Bulgular

Yaratıcı drama ile ilgili incelenen tezlerde ele alınan derslerin dağılımına bakıldığında, yaratıcı dramanın yöntem olarak en çok Fen ve Teknoloji dersinde kullanıldığı ortaya çıkmıştır (f:11). İkinci sırada Türkçe dersi (f:9), üçüncü sırada matematik dersi (f:7) yer almaktadır.

Grafik 5. Yaratıcı Dramanın Etkisinin Araştırıldığı Dersler

Grafik 5’e göre, 5 tezde İngilizce dersinde yaratıcı drama yöntemi olarak kullanılırken, 4 tezde Sosyal Bilgiler, 3 tezde Hayat Bilgisi, 3 tezde Müzik, 2 tezde Sanat Eğitimi, 1 tezde Grafik Tasarımı, 1 tezde Özel Eğitim dersi ve 1 tezde de Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi yaratıcı dramayla ilişkilendirilmiştir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

YÖK’ün Ulusal Tez Merkezi sayfasında Yaratıcı dramayla ilgili yapılan tezler, türleri açısından incelendiğinde çalışmaların büyük çoğunluğunu yüksek lisans tezleri oluşturmaktadır. Yaratıcı dramayla ilgili yapılan tezler yıllara göre incelendiğinde, ulusal tez merkezinde alana dair kayıtlı ilk tezin 1990 yılında geçtiği görülmüştür. Yaratıcı drama ile ilgili yapılan tezlerde ilk önemli artış, 2004 yılında yaşanmıştır. Yaratıcı drama ile ilgili en fazla tez ise 2011 ve 2016 yıllarında hazırlanmıştır.

Yaratıcı dramayla ilgili yapılan tezlerde yöntem olarak en fazla nicel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Tezlerde veri toplama aracı olarak en çok ölçekler, özellikle de tutum ölçekleri kullanılmıştır. Görüşme formu ikinci sırada yer almıştır. Bu sonuç, alanda sebeplere, ya da katılımcı ihtiyaçlarına odaklanan daha derinlemesine nitel araştırmalara ihtiyaç olduğu şeklinde yorumlanabilir. Yapılan yeni çalışmalarda drama yöntemi katılımcılara ne hissettiriyor, nasıl yorumlanıyor, neleri ne oranda etkileyebiliyor ya da değiştirebiliyor gibi sorulara cevap aranmalıdır.

Tezlere ait katılımcı dağılımı incelendiğinde en çok öğrencilerle çalışıldığı görülmüştür. Bu öğrencilerin eğitim düzeyine bakıldığında, ortaokul öğrencileri diğer eğitim seviyesindeki öğrencilerden daha fazla tercih edilmiştir. İlkokulda 4. sınıf öğrencileriyle nispeten biraz daha fazla çalışılmasına rağmen 1, 2 ve 3. sınıflarla yapılan çalışmaların sayısı yetersizdir. Okul öncesi için de durum benzerdir. Bu sonuç, gerek araştırmacıların gerekse öğretmenlerin drama yöntemini, ilkokul çağındaki küçük çocuklarda kullanmayı zor buldukları ya da bu noktada endişeleri olduğu şeklinde yorumlanmaktadır.

Bulgulara göre yaratıcı dramanın etkisinin araştırıldığı derslerin en çok, Fen ve Teknoloji ve Türkçe dersleri olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuçta, söz konusu derslerin kazanımlarının drama yöntemini kullanmak için daha elverişli olduğu yönündeki algıların etkili olduğu düşünülmektedir. Oysa drama, birçok ders, birçok konu ve birçok alan için işe koşulabilecek alternatif bir yöntemdir. Bu noktada uygulayıcıların örnek etkinliklerle desteklenmesi ve cesaretlendirilmesi yerinde olacaktır. Yaratıcı dramayla ilgili tezlere dair kapsamlı bir analizin yapıldığı bu çalışmanın, alanda yapılacak yeni çalışmalar için hem destekleyici hem de aydınlatıcı bir rehber olacağı ayrıca alandaki eksikliklerle ilgili önemli ipuçları sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Abacı, S. (2014). *Yaratıcı dramanın ergenlerin utangaçlıkla baş etme ve atılganlıklarını geliştirmeye yönelik etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Acar, M. (2014). *Hafif şişman ve şişman ergenlere yaratıcı drama ile verilen beslenme ve egzersiz eğitiminin bilgi, tutum ve davranışlara etkisi*. Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Açıl, E. (2012). *Fen eğitiminde yaratıcı drama yönteminin ilköğretim öğrencilerinin bilimsel yaratıcılıklarına ve akademik başarılarına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Ada, E. (2016). *Erken çocukluk döneminde yaratıcı drama yönteminin değerler eğitimine olan etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.
- Adıgüzel, Ö. (2006). Yaratıcı drama kavramı, bileşenleri ve aşamaları. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1; 18-29.
- Akdemir, H., & Karakuş, M., (2016). Yaratıcı drama yönteminin akademik başarı üzerine etkisi: Bir meta-analiz çalışması. *International Journal of Active Learning*, 1(2), 55-67.
- Akfirat, F. (2004). *Yaratıcı dramanın işitme engellilerin sosyal becerilerinin gelişimine etkisi*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Akın, A. (2016). *Yabancı dil öğretiminde yaratıcı drama yöntemi kullanımının lise 12. sınıf öğrencilerinin eleştirel, yansıtıcı düşünme becerilerine ve öğrencilerin yabancı dil öğrenme tutumlarına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Adnan Mendres Üniversitesi, Aydın.
- Akköse, E. (2008). *Okulöncesi eğitimi fen etkinliklerinde doğa olaylarının neden sonuç ilişkilerini belirlemede yaratıcı dramanın etkililiği*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Akoğuz, M. (2002). *İletişim becerilerinin geliştirilmesinde yaratıcı dramanın etkisi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Aldağ, E. (2010). *The effects of creative drama on enhancement of motivation in language learning*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Arikan, E. N. (2011). *İlköğretim okullarında yaratıcı drama yönteminin görsel sanatlar eğitiminde kullanılmasının erişki, tutum ve kalıcılığa etkisi*, Yayınlanmış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Asımoğlu, S. (2012). *Yaratıcı drama ve orff yaklaşımı çerçevesinde okul öncesi eğitimde oyun kavramı*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Aslan, G. (2014). *Öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlik algılarının incelenmesi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Atan, U. (2007). *Resim-iş öğretmeni yetiştirmede yaratıcı drama yönteminin grafik tasarımı derslerinde kullanılmasının erişki, tutum ve kalıcılığa etkisi*, Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Ay, T. (2005). *İlköğretim hayat bilgisi öğretiminde yaratıcı drama ve geleneksel öğretim yöntemlerinin öğrenci başarısı ve hatırd tutma düzeyi üzerindeki etkileri*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Aydeniz, H. (2012). *Yaratıcı drama yönteminin üniversite öğrencilerinin akademik başarılarına ve fransızca konuşmaya yönelik tutumlarına etkisi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Aydın, S. (2013). *Türkiye 'de ilkokul dördüncü sınıfta yapılan yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin problem çözme becerisine etkisi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Aykaç, M. (2011). *Türkçe öğretiminde çocuk edebiyatı metinleriyle kurgulanan yaratıcı drama etkinliklerinin anlatma becerilerine etkisi*, Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Aykaç, M. & Adıgüzel, Ö. (2011). Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama'nın yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (1), 297-314.
- yaş, G. & Özcan, Ş. (2019). Türkçe eğitimi konularını temel alan drama çalışmalarına yönelik bir inceleme. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7 (1), 235-255.
- Balandı, Ş. (2017). *Yaratıcı drama etkinliklerinin ilkokul 4.sınıf öğrencilerinin duygusal zekâ gelişimine etkisi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Bayrakçı, M. (2007). *Okulöncesinde yaratıcı drama etkinliklerinin iletişim becerilerinin gelişimi üzerindeki etkisi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Bayramoğlu, A. Ç. & Başbuğ, S. (2018) T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin yaratıcı drama yöntemi ile işlenmesine ilişkin öğrenci görüşleri. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 2 (12): 53-68.
- Bergil, A. (2010). *İngilizce öğretiminde konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik alternatif bir teknik: Yaratıcı drama*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

- Bertiz, H. (2005). *The Attitudes of prospective science teachers’ towards creative drama and their views about story work*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Bil, E. (2012). *Hizmet içi eğitimde yaratıcı drama yönteminin etkililiği*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Binici, B. (2010). *İlköğretim okullarında uygulanan mesleki çalışmalarda (seminer dönemi) yaratıcı drama uygulamasının öğretmenlerin iletişim becerilerine etkisi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Boran, E. (2010). *Risk guruplarıyla sosyal alanda yaratıcı drama çalışmalarının etkileri*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Calp, Ş., Şahin Kalyon D., Bulut, P., & Kuşdemir Y. (2017). *İlkokulda drama uygulamaları*. Ankara: Vize Yayıncılık.
- Ceylan, Ş. (2009). *Vineland sosyal- duygusal erken çocukluk ölçeğinin geçerlik-güvenirlik çalışması ve okul öncesi eğitim kurumuna devam eden beş yaş çocuklarının sosyal- duygusal davranışlarına yaratıcı drama eğitiminin etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Çakır, B. (2008). *Anasınıfı Türkçe dil etkinliklerinde yaratıcı drama yönteminin etkililiği*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Çaykuş, E. T. (2015) *Öğrenci kişilik hizmetleri kavramlarının yaratıcı drama programı kapsamında araştırılması*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Çelik, Ö. (2016). *Disiplinler arası yaklaşımla değer öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanılması*. Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Çoban, E. (2007). *Sosyal beceri sorunu olan öğrenciler ve annelerine uygulanan yaratıcı drama etkinlikleri programının öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin gelişimi üzerindeki etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Çopur, T. (2014). *Mekanik konularının öğretiminde yaratıcı drama yönteminin uygulanması ve değerlendirilmesi*. Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Çöme, A. (2011). *Okul yöneticilerinin eğitimde yaratıcı drama faaliyetlerine ilişkin tutumları*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Debreli, E. (2011). *The effect of creative drama based instruction on seventh grade students’ achievement in ratio and proportion concepts and attitudes toward mathematics*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Dereli, E. (2018). *Yaratıcı drama eğitimi ve yaratıcı drama temelli kişilerarası ilişkiler eğitim programının öğretmen adaylarının iletişim ve sosyal problem çözme becerilerine etkisinin incelenmesi*. *Afyon Kocatepe University Journal Of Social Sciences*, 20 (3), 95-119.
- Demir, G. (2013). *Bir eğitim yöntemi olarak yaratıcı drama ve John Somers yaklaşımı*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Demirağ, S. (2014). *İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi kapsamında yaratıcı drama etkinliklerinin geliştirilmesi ve etkilerinin incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Demirsöz, E. (2010). *Yaratıcı dramanın öğretmen adaylarının demokratik tutumları, bilişüstü farkındalıkları ve duygusal zekâ yeterliliklerine etkisi*. Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Demirtaş, S. (2009). *Çocuk yuvasında kalan korunmaya muhtaç çocukların değer eğitiminde yaratıcı dramanın etkililiği*. Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Durdağ, V. (2014). *Oyun sürecinde yaratıcı drama ve forum tiyatrosu ilişkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Durusoy, H. (2012). *6.Sınıf “Kuvvet ve Hareket” Ünitesinde basamaklı öğretim yöntemi ve yaratıcı drama yönteminin öğrenci erişimine ve kalıcılığa etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Eker, A. D. (2014). *Okul Öncesi Eğitim Kurumları yöneticilerinin eğitimde yaratıcı drama etkinliklerine ilişkin tutumlarının incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Erdeveciler, Ö. (2016). *Yaratıcı Drama Eğitiminin Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencilerinin liderlik becerileri üzerine etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Erdoğan, C. (2016). *Yaratıcı drama yönteminin ilköğretim ikinci sınıf İngilizce Dersi Meyveler (Fruits) Ünitesindeki sözcük öğrenme başarısına etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Erdoğan, G. (2006). *İlköğretim 8. Sınıf (14-15 Yaş) öğrencilerinin depresif belirti ve öz kavram düzeylerine yaratıcı drama çalışmalarının etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Erdoğan, Ş. (2016). *Yaratıcı Drama ve Orff Schulwerk uygulamalarının ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin Müzik Dersine yönelik tutumları üzerindeki etkileri*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Fenli, A. (2010). *Sınıf öğretmeni adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumları*. Yayınlanmış

Yüksek Lisans Tezi.

Filiz, E. (2009). *Anasınıfına devam eden altı yaş çocuklarına verilen yaratıcı drama eğitiminin çocukların işitsel muhakeme ve işlem becerilerine etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmış Dok. Tezi.

Geçim, A. (2012). *The Effect of creative drama based instruction on seventh grade students' mathematics achievement in probability concept and their attitudes toward mathematics*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Gedik, Ö. (2014). *Yaratıcı drama yönteminin matematik dersinde öğrencilerin farklı öğrenme düzeylerine ve öz-yeterlik algılarına etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Güler, İ. (2008). *İlköğretim dördüncü sınıf Türkçe dersinde yaratıcı drama yönteminin etkililiği*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Güler, M. (2015). *Sınıf ve branş öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlik algı düzeyleri ve görüşleri*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Gültekin, D. (2014). *Yaratıcı drama eğitiminin 60-72 aylık çocukların sosyal-duygusal gelişimine etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Gündoğdu, R. (2009). *Yaratıcı drama temelli çatışma çözme programının ergenlerde öfke, saldırganlık ve çatışma çözme becerisine etkisi*. Yayınlanmış Doktora Tezi.

Güney, R. (2014). *Yaratıcı drama temelli destek programının astım hastalığı olan adölesanların psikososyal uyumuna etkisi*. Yayınlanmış Doktora Tezi.

Hamurculu, Ü. H. (2016). *Ankara'daki müzelerde yaratıcı drama etkinlikleri ve Ankara Resim ve Heykel Müzesinde yaratıcı drama önerisi*. Yüksek Lisans Tezi.

Kadan, Ö. F. (2013). *Yaratıcı drama yönteminin ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin İngilizce dersindeki başarı, tutum ve motivasyonlarına etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Kaf, Ö. (1999). *Hayat Bilgisi dersinde bazı sosyal becerilerin kazandırılmasında yaratıcı drama yönteminin etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Kale, M. (2011). *Yaratıcı drama kursuna katılan ve katılmayan okul yöneticilerinin yaratıcı düşünmeye yönelik algılarının incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Kangal, S. (2010). *Normal ve üstün yetenekli çocukların ahlaki yargılarının karşılaştırılması ve yaratıcı drama programının çocukların ahlaki yargılarına etkisi*. Yayınlanmış Doktora Tezi.

Karacil, M. (2009). *İlköğretim birinci kademedeki yaratıcı drama yönteminin öğrencinin akademik başarısına etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Karadağ, B. (2015). *Sınıf öğretmeni adaylarına metaforik algıları doğrultusunda yaratıcı drama yöntemiyle demokratik değerlerin kazandırılması*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Karadağ, F. N. (2012). *Yetişkinlerin katıldıkları hizmet içi eğitimlerinde kullanılan yaratıcı drama yöntemi hakkındaki görüşleri*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Karaosmanoğlu, G. (2015). *Yaratıcı drama yönteminin 6. Sınıf Bilişim Teknolojileri ve yazılım dersi alan öğrencilerin ders başarılarına etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Karapınarlı, R. (2007). *İlköğretim 7. Sınıf Matematik dersinde yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin başarı ve kalıcılık düzeyine etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Karateke, E. (2006). *Yaratıcı dramanın ilköğretim ii. kademedeki 6.sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerine olan etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Kaya, D. (2011). *Yetişkin zihin engelli bireylerin sosyal becerilerinin gelişiminde yaratıcı drama yönteminin etkililiğinin incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Kayhan, H. C. (2004). *Yaratıcı dramanın ilköğretim 3. sınıf Matematik dersinde öğrenmeye, bilgilerin kalıcılığına ve matematiğe yönelik tutumlarına etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Keyik, S. (2011). *Sanat Eğitimi derslerinde yaratıcı drama etkinlikleri*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Kılıçaslan, H. (2010). *Tasarım eğitiminde bir yöntem olarak yaratıcı drama*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi

Kılıç, Ş. (2009). *Yaratıcı dramanın İngilizce konuşmaya ve tutuma etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Koç, K. (2009). *İlköğretim 7. Sınıf Türkçe Dersinde dramatisasyonla yaratıcı dramanın karşılaştırılması*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Kök, A. (2010). *İlköğretim Okulları Görsel Sanatlar Dersinde müze bilinci öğrenme alanına yönelik yaratıcı drama uygulamaları ve öğrenci görüşleri*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. MEB, (2013).

Çocuk gelişimi ve eğitimi drama çalışmaları.

- Metinnam, İ (2011). *Yaratıcı drama alanında Brian Way’in drama anlayışının incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Nalçacı İ. Ö. (2012). *Çevremizdeki kirlilik konusunun ilköğretimde yaratıcı drama yöntemi ile işlenmesi ve öğrenci farkındalığına etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Naycı, Ö. (2011). *İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde yaratıcı dramanın bir yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Naycı, Ö. & Adigüzel, Ö. (2017). Sosyal Bilgiler dersinde yaratıcı dramanın bir yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 42 (192), 349-365.
- Oğuz, A. (2013). *Yaratıcı drama yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının sanata yönelik ilgilerine ve sanat eğitimi dersi başarılarına etkisi*. Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Onur, H. Ö. (2016). *Yaratıcı dramada forum tiyatro tekniği kullanılmasının annelerin iletişim becerilerinin geliştirilmesine etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Orta, A. Z. (2009). *Etkili iletişim sürecinde kişilerarası iletişim becerileri ve yaratıcı drama uygulama örneği*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Ömeroğlu, E. (1990). *Anaokuluna giden beş-altı yaşındaki çocukların sözel yaratıcılıklarının gelişimine yaratıcı drama eğitiminin etkisi*. Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Özcan, Ş. (2013). *Yaratıcı dramanın anlayarak anlatma becerilerinin geliştirilmesine etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Özcan, V. (2007). *Orff öğretisinin ve yaratıcı dramanın uygulandığı ve uygulanmadığı okullarda öğrencilerin müzik dersine olan tutumlarının karşılaştırılması*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Özen, Z. (2011). *Dorothy Heathcote’un yaratıcı drama yaklaşımları*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Özer, M. (2004). *İlköğretim sosyal bilgiler öğretiminde yaratıcı drama yönteminin demokratik tutumlara ve ders başarısına etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Özşenler, S. D. (2013). *Grup içi iletişimin etkinliğinde yaratıcı drama kullanımı ve kendini açma becerisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Öztürk, A. (2001). Eğitim-öğretimde yeni bir yaklaşım. *Yaratıcı Drama, Kurgu Dergisi*, 18 .
- Paylan, N. (2013). *İlkokulda yapılan yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin özgüven gelişimine etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Peker, Ş. (2015). *Yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesinde yaratıcı drama tekniklerinden özel mülkiyet tekniğinin yaratıcı yazma yaklaşımı ile karşılaştırılması*. Yayınlanmış Yük. Lisans Tezi.
- Saçlı, F. (2013). *Yaratıcı drama eğitiminin aday beden eğitimi öğretmenlerinin eleştirel düşünme becerileri ve eğilimleri üzerine etkisi*. Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Sağlamel, H. (2009). *An experimental study on the role of creative drama in alleviating language anxiety in speaking classes with reference to teachers’ and learners’ perceptions of language anxiety*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Samsunlu, Ö. (2015). *Özel eğitim dersinde yaratıcı drama yöntemi kullanılmasının öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitimine ilişkin görüşlerine etkisi ve bu yöntemin uygulanabilirliğine ilişkin öğretmen adayı görüşleri*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Saraç, G. (2007). *The Use Of creative drama in developing the speaking skills of young learners*. Yüksek Lisans Tezi.
- Sarpan, N. (2004). *Sınıf yönetiminde anadili etkinliklerinin geliştirilmesinde yaratıcı dramanın etkisi*. Yüksek Lisans Tezi.
- Sedef, A. (2012). *Yaratıcı drama etkinliklerinin ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin bilimsel süreç becerilerine, bilimsel yaratıcılıklarına ve özdüzenlemelerine etkisi*. Yayınlanmış YükLisans Tezi.
- Selmanoğlu, E. (2009). *İlköğretim 5. Sınıf Türkçe dersinde yaratıcı dramanın öğrenci başarısına etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Sever, Ö. (2010). *İlköğretim 3. sınıf müzik dersi müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kazanımlarının edinilmesinde yaratıcı dramanın etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Sevgen, M. (2016). *Yaratıcı drama yoluyla verilen sosyal beceri eğitiminin anaokulu çocuklarının sosyal gelişimlerine ve yaratıcılıklarına etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Sivrioğlu, S. (2014). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaratıcı dramanın konuşma becerisine etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Soytürk, M. (2007). *9-11 yaş grubu çocukların temel hareket becerilerinin örüntüleşmesinde yaratıcı drama’nın etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

- Sönmez, K. (2006). *İlköğretim ikinci kademedeki Türkçe ders kitaplarında yaratıcı drama yoluyla işlenebilecek metinlerin çözümlenmesi*.
- Sözkesen, A. (2015). 60-72 aylık çocukların değer eğitiminde öykü temelli yaratıcı drama yönteminin etkisi. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Şahbaz, Ö. (2004) İlköğretim 4. Sınıf "Canlılar Çeşitlidir" ünitesinde yaratıcı drama uygulamalarının öğrencilerin sözel yaratıcılıklarına, başarılarına ve derse yönelik tutumlarına etkisi. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Şahin, E. (2012). 7E ve Yaratıcı Drama destekli 7E modellerinin fizik öğretmen adaylarının manyetik alan konusunda başarı ve tutumlarına etkileri. Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Şengün, Y. (2010). *Yaratıcı drama temelli matematik dersinin matematiksel öğrenme ortamları kuramına göre incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Şenol, E. N. (2011). *İlköğretim matematik dersinde yaratıcı drama uygulamalarının öğrencilerin problem çözme stratejileri, başarı, benlik kavramı ve etkileşim örüntüleri üzerindeki etkisi*. Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Şenol, Z. (2011). *Deyimlerin yaratıcı drama yöntemiyle öğretimi*. Yayınlanmış Yük Lisans Tezi.
- Şimşek, M. (2013). *Yaratıcı drama dersinin öğretmen adaylarının sosyal becerilerine etkisi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Tanrıverdi, Ö. (2012). *Yaratıcı drama yöntemi ile verilen eğitimin okul öncesi öğrencilerinin çevre farkındalığına etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Tedik, G. (2013). *İlkokul 4.Sınıfta uygulanan yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin yaratıcılık becerisine etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Teker, E. (2009). *Fen ve teknoloji öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasının ilköğretim öğrencilerinin fenne yönelik görüşlerine ve çevre ile ilgili problem durumlarına etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Terzier, C. (2012). *The Use of creative drama as an instructional strategy to enhance vocabulary of 7th and 8th grade students in primary schools*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Tezer, M., Güldal Kan, S., Bas, C. (2019). Determination of multi-dimensional self efficacy beliefs of prospective teachers towards creative drama activities. *International Journal Of Instruction*, 12 (1), 783-796.
- Tokgöz, İ. (2004). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Türkçe Programlarında edebi türlerden öykünün öğretiminde yaratıcı drama yönteminin etkililiği*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Topaloğlu, O. (2016). *Raising critical intercultural awareness through creative drama in higher education efl classes*. Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Topcu, A. (2008). *Görsel sanatlar eğitiminde bir öğretim yöntemi olarak yaratıcı drama*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Toroman, Ç., Ulubey, Ö. (2015). Yaratıcı Drama yönteminin akademik başarıya etkisi: Bir meta-analiz çalışması, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32, 195– 220.
- Tulgay, B. (1997). *Yaratıcı drama eğitimi alan ve almayan ergenlerin yaratıcılıklarının bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Tuncel, S. (2009). *İlköğretim 6. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersinde maddenin tanecikli yapısı ünitesinin yaratıcı drama ile öğretiminin öğrencilerin başarısına etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Tutuman, O. Y. (2011). *Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama uygulama yeterlilikleri*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Türkel, A. (2011). *Yaratıcı Dramanın Yaratıcı Yazma Başarısına ve Yazmaya Karşı Tutuma Etkisi (İlköğretim 8. Sınıf)*. Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Ulubey, Ö. (2015). *Vatandaşlık ve demokrasi eğitimi programının yaratıcı drama ve diğer etkileşimli öğretim yöntemleriyle uygulanmasının akademik başarıya ve demokratik değerlere bağlılığa etkisi*. Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Uyungül, Ö. (2016). *Yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin öğrenme stillerine göre sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına, akademik başarılarına ve kalıcılığa etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Uysal, B. (2014). *Dinleme ve konuşma becerilerinin kazandırılmasında yaratıcı drama temelli bir model önerisi*. Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Ünal, İ. (2006). *6-8 yas çocukları için piyano eğitimi veren kurumlarda öğretmenlerin başlangıç aşamasında, piyano öğretim yöntemlerinden biri olarak yaratıcı dramaya ilişkin görüşleri*.

Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Ünüvar, T. (2007). *İlköğretim 6. sınıf fen bilgisi dersinde canlının iç yapısı yolculuk ünitesinde yaratıcı drama ile öğretimin öğrencilerin erişisine etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Üstündağ, T. (1997). *Vatandaşlık ve insan hakları eğitimi dersinin öğretiminde yaratıcı dramanın erişiyeye ve derse yönelik öğrenci tutumlarına etkisi*, Yayınlanmış Doktora Tezi.

Ütkür, N. (2012). *Yaratıcı drama yönteminin hayat bilgisi derslerinde kullanılmasının öğrencilerin başarı ve tutumlarına etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Yağmur, E. (2010). *7. sınıf fen ve teknoloji dersinin yaratıcı drama destekli işlenmesinin eleştirel düşünme becerisi ve başarı üzerine etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Yalım, N. (2003). *İlköğretim dördüncü sınıf fen bilgisi dersinin yaratıcı drama yöntemi ile öğretiminin öğrencilerin akademik başarısına etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Yeşilyurt, E. (2011). *6. Sınıflarda yapım eklerinin öğretimine yaratıcı drama yönteminin etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Yıldırım, İ. N. (2008). *İlköğretim birinci kademe sınıf öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemine ilişkin yeterlilik ve uygulama düzeylerinin belirlenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Yıldırım, Y. (2011). *Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Yıldız, E. (2011). *Yaratıcı dramayı matematik öğretiminde yöntem olarak kullanan öğretmenlerin ve öğretim elemanlarının yönetime ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi.

Yılmaz, B. (2010). *Yaratıcı dramanın görsel sanatlar eğitimine etkisinin ilköğretim 5. sınıf düzeyinde incelenmesi*. Yayınlanmış, Yüksek Lisans Tezi.

Yılmaz, R. (2010). *An investigation into the effects of creative drama activities on young learners' vocabulary acquisition: A case study*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Yorulmuş, E. (2016). *Implementing creative drama teaching methods in basic design studies*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Yönel, A. (2004) *Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin yaratıcı dramaya yönelik tutumlarının incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Zayımoğlu, F. (2006). *İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Coğrafya ve Dünyamız” ünitesinde yaratıcı drama yöntemi kullanımının öğrenci başarısı ve tutumlarına etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Zengin, E. (2014). *Yöntem olarak yaratıcı drama kullanımının ilkokul 4. sınıf sosyal bilgiler öğretim programındaki değerlere etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Extended Abstract

The efficacy and importance of creative drama in educational activities is increasing day by day. While teachers use the creative drama method in many subjects in various courses, many drama associations are trying to make creative drama and to make people competent in this subject. The academic community aims to reveal the impact of creative drama on the quality of education by incorporating creative drama into many thesis topics and research. Creative drama presents a synthesis of movements, senses, language, thinking, communication and emotions. This is one of the most important aspects of drama. Drama gives the person empathy skills. Another feature of creative drama is that it makes people more sensitive to those around them. At the end of the creative processes in drama, people discover their hidden talents and recognize themselves and they choose the most productive, happy, joyful working area. People look for ways to be useful to themselves and the community, and they can make qualified decisions. The aim of this research is to examine master's and doctoral theses prepared in the field of creative drama in Turkey in terms of various variables. These variables are: (1) the type of the thesis, (2) the year the thesis was published, (3) the method used in the thesis, (4) the data collection tool, (5) participants, (6) the variables associated with creative drama, (7) lessons examining the impact of creative drama. This research is designed as an examination of academic studies on creative drama according to certain criteria and an evaluation in a descriptive dimension. In this study, a document analysis was carried out with qualitative research model and descriptive analysis method was used for data analysis. Within the scope of the research, the electronic search page of the National Thesis Center of Higher Education Institution was searched with the keyword “creative drama”. As a result of the search, 176 theses made until 2017 were reached. 25 theses with restricted access were excluded from the scope of the research and the remaining 151 theses were recorded as pdf files and analyzed. T1, T2,

T3 code names were used for the thesis. As a result of the analysis made, it is concluded that most of the theses on creative drama are master's theses and that there is an increase in thesis writing on creative drama since 2004. When the theses about creative drama were examined according to years, it was seen that the first thesis was registered in 1990 in the National Thesis Center. The first significant increase in the theses about creative drama was experienced in 2004. In 2011 and 2016, the highest number of dissertations on creative drama were published. The most widely used research method in the studies about creative drama is the quantitative research method and the scales, especially attitude scales, are the most preferred data collection tool. In the theses, the most commonly used measurement tool after scales is the interview form. When the distribution of participants in the theses was examined, it was seen that students were mostly studied group. Secondary school students were preferred more than other students. In the theses, creative drama is associated with many variables. The most commonly used variables are "academic achievement" and "attitude". Science and Technology, which is one of the courses in which the effect of creative drama method is investigated, is the most studied course. This study, in which a comprehensive analysis of the theses related to creative drama is made, is thought to be a supportive and enlightening guide for new studies in the field. It is also thought that it will provide important clues about the deficiencies in the area.

